

PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU Ý KIẾN CHO HỌC SINH LỚP 5

Nguyễn Ngọc Hương
Trường Tiểu học Phùng Hưng

Tóm tắt: Viết đoạn văn nêu ý kiến là một yêu cầu mới trong Chương trình GDPT 2018, có vai trò quan trọng trong phát triển tư duy phản biện, năng lực lập luận và khả năng bày tỏ quan điểm cá nhân của học sinh tiểu học. Tuy nhiên, học sinh lớp 5 còn gặp nhiều khó khăn khi viết đoạn văn này. Bài viết trình bày cơ sở lý luận, thực trạng, thuận lợi, khó khăn, đồng thời đề xuất các giải pháp cụ thể nhằm phát triển năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến cho học sinh lớp 5.

Từ khóa: Viết đoạn văn nêu ý kiến; học sinh lớp 5; năng lực ngôn ngữ; tư duy phản biện; chương trình GDPT 2018.

DEVELOPING OPINION PARAGRAPH WRITING SKILLS FOR GRADE 5 STUDENTS

Nguyen Ngoc Huong
Phung Hung Primary School

Abstract: Opinion paragraph writing is a new requirement introduced in the 2018 General Education Curriculum (GDPT 2018). It plays an important role in developing critical thinking, reasoning skills, and the ability to express personal viewpoints among primary school students. However, Grade 5 students still face many challenges when writing this type of paragraph. This article presents the theoretical foundation, current situation, advantages, and difficulties, and proposes specific solutions to develop opinion paragraph writing competence for Grade 5 students.

Keywords: Opinion paragraph writing; Grade 5 students; language competence; critical thinking; 2018 General Education Curriculum.

Nhận bài: 15/05/2025

Phản biện: 15/06/2025

Duyệt đăng: 19/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Viết đoạn văn nêu ý kiến là nội dung mới trong chương trình môn Tiếng Việt, nhằm phát triển tư duy phản biện và năng lực bày tỏ chính kiến cho học sinh. Tuy nhiên, cả giáo viên và học sinh lớp 5 còn nhiều lúng túng khi tiếp cận dạng bài này. Do đó, cần nghiên cứu, đề xuất giải pháp hiệu quả để nâng cao năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận

Đoạn văn nêu ý kiến là kiểu đoạn văn thể hiện quan điểm cá nhân về một vấn đề, có cấu trúc gồm: câu nêu ý kiến – phần giải thích và dẫn chứng – câu kết luận. Kỹ năng viết đoạn văn này góp phần hình thành năng lực ngôn ngữ, tư duy logic và giao tiếp. Đặc biệt, học sinh tiểu học cần được hỗ trợ tổ chức ý, dùng từ và lập luận phù hợp.

2.2. Thực trạng – Thuận lợi – Khó khăn

Thực trạng: Học sinh thường viết đoạn văn rời rạc, chưa rõ lập luận; giáo viên còn lúng túng trong thiết kế hoạt động hỗ trợ.

Thuận lợi: Chương trình mới và sách giáo khoa đã tích hợp nội dung; học sinh lớp 5 có vốn sống và bước đầu biết tư duy logic.

Khó khăn: Đây là nội dung mới; học sinh còn yếu về lập luận và diễn đạt; học liệu hỗ trợ còn hạn chế.

2.3. Giải pháp

Tập huấn giáo viên về đặc điểm và cách dạy đoạn văn nêu ý kiến.

Thiết kế chuỗi hoạt động dạy học: gọi mở – thảo luận – luyện tập – phản hồi.

Sử dụng SĐTD giúp học sinh tổ chức ý.

Tăng cường trò chơi, video tình huống, mẫu đoạn văn, bảng tiêu chí đánh giá để hỗ trợ học sinh luyện viết hiệu quả hơn.

Tạo môi trường học tập tích cực, khuyến khích học sinh bày tỏ quan điểm cá nhân.

2.4. Các hình thức và công cụ hỗ trợ phát triển năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến cho học sinh lớp 5

Để phát triển năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến cho học sinh lớp 5 một cách hiệu quả, giáo viên cần kết hợp đa dạng các hình thức dạy học và công cụ hỗ trợ trực quan. Những hình thức này cần đáp ứng yêu cầu phát triển tư duy, kỹ năng lập luận, tổ chức ý và khả năng trình bày quan điểm cá nhân. Một số công cụ và hình thức dạy học tiêu biểu bao gồm:

2.4.1. Trò chơi ngôn ngữ – tư duy

Kích thích hứng thú học tập, tạo môi trường luyện tập tích cực cho học sinh.

Rèn luyện khả năng nhận diện vấn đề, lập luận ngắn gọn, chính xác.

Giúp học sinh làm quen với cấu trúc đoạn văn và từ ngữ thường dùng trong viết ý kiến.

Cách tổ chức: Giáo viên có thể sử dụng PowerPoint để thiết kế các trò chơi như:

“Đồng ý – Không đồng ý, vì sao?”: Học sinh

chọn một quan điểm cho trước và giải thích lý do đồng tình hoặc phản đối.

“*Góc phản biện*”: Học sinh xem một đoạn ý kiến mẫu và đưa ra lập luận đồng tình hoặc phản bác.

“*Hoàn chỉnh đoạn văn*”: Học sinh điền lý do, dẫn chứng còn thiếu vào một đoạn văn chưa hoàn chỉnh.

2.4.2. Video tình huống – khơi gợi ý kiến

Gợi mở vấn đề thực tiễn, kích thích học sinh suy nghĩ, đưa ra quan điểm cá nhân.

Làm phong phú vốn sống, cung cấp ngữ cảnh cụ thể giúp học sinh hình dung và bày tỏ ý kiến dễ dàng hơn.

Giáo viên có thể sử dụng video ngắn về các chủ đề như: bảo vệ môi trường, ứng xử với bạn bè, giúp đỡ người khác... Sau khi xem, học sinh thảo luận theo nhóm hoặc cá nhân để nêu quan điểm.

Ví dụ: “*Em có đồng tình với cách cư xử của nhân vật trong video không? Vì sao?*”

2.4.3. Sơ đồ tư duy (SĐTD)

Hỗ trợ học sinh xác định cấu trúc đoạn văn: ý kiến – lý do – dẫn chứng – kết luận. Giúp học sinh hệ thống và triển khai ý một cách trực quan, dễ nhớ.

Giáo viên hướng dẫn học sinh xây dựng sơ đồ tư duy theo các bước:

Xác định chủ đề, nội dung cần nêu ý kiến.

Ghi ý kiến chính vào sơ đồ.

Từ ý chính tỏa ra các nhánh nhỏ: lý do 1, lý do 2, dẫn chứng tương ứng.

Chọn hình ảnh, biểu tượng màu sắc để minh họa nhằm tăng hiệu quả ghi nhớ.

SĐTD có thể dùng trong giai đoạn chuẩn bị viết hoặc sau khi viết để học sinh tự kiểm tra bố cục đoạn văn.

III. KẾT LUẬN

Phát triển năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến là yêu cầu cần thiết trong dạy học Tiếng Việt lớp 5 theo Chương trình GDPT 2018. Các giải pháp như tăng cường nhận thức giáo viên, sử dụng

công cụ trực quan, phương pháp dạy học tích cực sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy và học, giúp học sinh mạnh dạn, tự tin bày tỏ quan điểm – một năng lực thiết yếu trong thời đại mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ GD&ĐT (2018). Chương trình giáo dục phổ thông môn Tiếng Việt.
2. Nguyễn Thị Ly Kha (2019). Phương pháp dạy học tiếng Việt ở tiểu học.
3. Trần Thị Minh Phượng (2020). Phát triển năng lực viết đoạn văn nêu ý kiến.
4. Vũ Thị Lan Anh (2021). Vận dụng sơ đồ tư duy trong dạy học viết đoạn văn.
5. Nguyễn Văn Cường (2023). Kỹ năng lập luận và tư duy phản biện.